

מערך שיעור – שיעור צ'לו בקבוצה, סוף מחצית א'

בהנחיית המרצה תמי אורדו (נכתב במסגרת קורס "מתודיקה להוראת כלי קשת בקבוצה")

1. פרטים כלליים

תאריך: 30.1.2020 שם הסטודנט/המורה: סיון חלמיש

כיתה: ב' מס' תלמידים: כ-6 משך זמן השיעור: 45 דק'

2. נושאי השיעור

שיפור אחיזת והובלת קשת, שיר פורים.

3. מטרות השיעור

מטרות כלליות:

- חיזוק ופיתוח השמיעה המוזיקלית (בדגש על השמיעה הפנימית).
- שיפור אחיזה ונגינה בקשת.
- לימוד השיר "חג פורים".

מטרות אופרטיביות:

- התלמידים יתרגלו זיהוי מיתרים משמיעה ויתבקשו לחזור על התבניות.
- התלמידים יתרגלו אחיזת קשת באוויר ועל המיתר, ויתרגלו תרגילי שמיניות למיתרים פתוחים מחוברת "צליל וקשת" לצילו הנתמכת באתר "קהילה מנגנת".
- התלמידים ילמדו לנגן את השיר חג פורים בשיטת שפ"ן (שירה בסולפז', פריטה ונגינה בקשת).

4. המושגים שידונו בשיעור (במקרה של לימוד מושגים וחזרה על המושגים שכבר נלמדו) ו/או ערכים

שמיעה פנימית, שיטת שפ"ן, פורטה ופיאנו.

5. מהלך השיעור

(כל התלמידים יושבים בשורה מול המורה מוכנים במצב נגינה)
פתיחה – משחק צלילי הרגשות: (תמונות פרצופי רגשות וכרטיסיות עם שמות המיתרים מצורפות בנספחים)

כל אחד מהתלמידים יספר איך עבר עליו השבוע עפ"י צלילי הרגשות - כל מיתר הוא פרצוף (אשר יונח על הרצפה) שמסמל רגש מסוים: דו – קשוח, סול – עצוב, רה – נינוח, לה – מאושר. מעל כל פרצוף יופיע שם המיתר במילים. כללים למשחק: כל תלמיד על פי הסבב מנגן תיבה אחת של 4 רבעים - אפשר לשלב כמה מיתרים בכל מיני ערכים

ריתמיים שכבר נלמדו (שלמים, חצאים, רבעים ושמיניות). לאחר נגינת התיבה כל תלמיד מספר בקצרה איך עבר עליו השבוע באמצעות בחירת המיתרים. כדי שכל שאר התלמידים יהיו בקשב ועל מנת שהתלמיד לא יתבלבל במסגרת התיבה ואורכה – כולם מקישים יחדיו את ארבעת הרבעים על גוף הצ'לו. - 5 דק'.

משחק הקיפצוצים - פיתוח שמיעה (כרטיסיות צבעוניות עם תיווי המיתרים מצורפות בנספחים):
הצ'לים מונחים על הרצפה לצד ימין של התלמידים, התלמידים עומדים. הצ'לו של המורה עם הגב אל התלמידים והמורה פורטת על המיתרים תיבה אחת של 4 רבעים – התלמידים מתבקשים לגלות על אילו מיתרים פרט.ה.

הכללים למשחק: התלמידים צריכים לקפוץ לשלט הצליל (המיתר) האחרון ששמעו בתיבה. לאחר נגינת התיבה התלמידים יאמרו את שמות המיתרים שנוגנו. 2 חוקים: אין לזמזם את התבנית בקול (אלא לשיר בלב – חיזוק השמיעה הפנימית), אין לקפוץ בין כמה מיתרים - כלומר רק ברגע שהתלמיד בטוח הוא רשאי לקפוץ לשלט של אותו הצליל.
- 5 דק'.

חזרה על אחיזת הקשת: (התלמידים מתחלקים לזוגות – כל שני תלמידים יעמדו אחד מול השני). כל אחד מהתלמידים יתבקש לאחוז בקשת ולבחון את אחיזת הקשת של חברו שעומד מולו. כל תלמיד יאחז בקשת בפרוש ויניח אותה על הזרוע שלו (כאשר המרפק נעול – כלומר היד מתוחה ונמצאת בזווית חדה כאילו הייתה השחיף של הצ'לו). בזמן זה המורה עוברת בין כל הזוגות לצורך תיקון ידיים. - 2 דק'.

משחק השקט והמהירות בקשת אילמת: (התלמידים יושבים במעגל ומוכנים עם הצ'לו במצב נגינה עם הקשת). המורה קוראת בשמות המיתרים במהירות והתלמידים מתבקשים לעבור בין המיתרים במהירות בקשת אילמת ללא הוצאת שום צליל או חריקת קשת. מי שמשמיע צליל – נפסל. האחרון שנשאר מנצח. - 3 דק'.

תרגילי שמיניות בארבעת המיתרים הפתוחים מחוברת "צליל וקשת" לצ'לו הנתמכת באתר "קהילה מנגנת" כהכנה לשיר חג פורים:

לאחר שלמדו ותרגלו נגינת רבעים בקשת, התלמידים יתרגלו שמיניות:

תרגיל 64 – שמיניות בצליל דו,
תרגיל 63 – שמיניות בצליל סול,
תרגיל 66 – שמיניות בצליל רה ולה.

תחילה נזהה על הלוח את הערכים והתיבות הזהות בכל תרגיל, לאחר מכן נגן ללא ליווי הפלייבק ולבסוף עם הליווי. המורה מנגנת עם התלמידים, ומידי פעם עוברת בין התלמידים לתיקוני ידיים אחיזה ויציבה. - 10 דק'.

השיר חג פורים בשיטת שפ"ן: התלמידים ביחד עם המורה יקראו את שמות הצלילים לאורך כל הקטע על פי הערכים הריתמיים (ללא סולפזו), לאחר מכן יפרטו את הקטע ביחד עם הפלייבק מהאתר, ולבסוף מצרפים את הקשת. חוזרים על הקטע מספר פעמים – בפעמים הנוספות התלמידים מתבקשים להסתכל אל המורה ולשים לב לדרישות הניצוח - אם הנגינה כעת היא פורטה ופיאנו (חזרה על המושגים שנלמדו בשיעורים קודמים). המורה מחזיקה מטפחת – ברגע

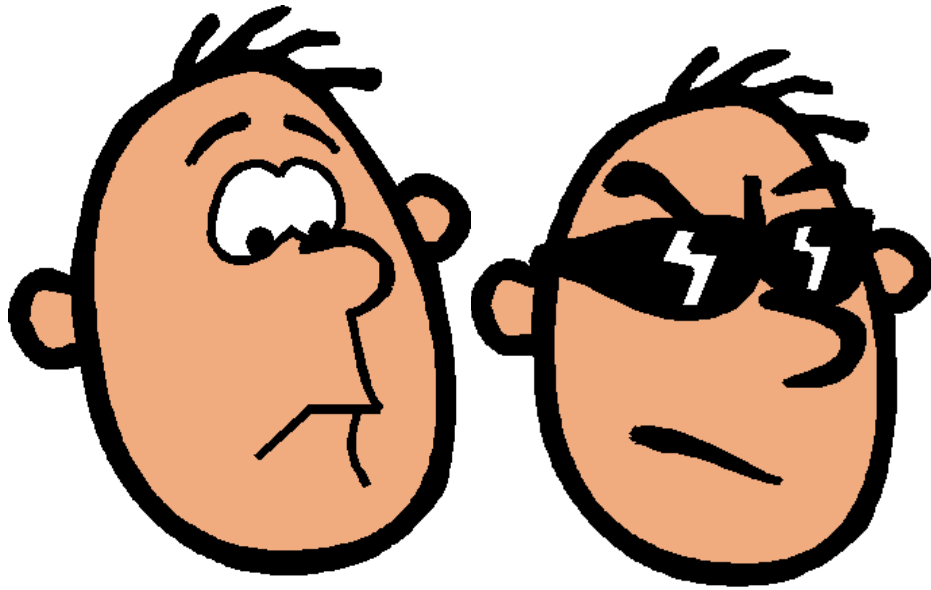
שהמטפחת מתכווצת לתוך ידיו התלמידים יתבקשו לנגן בפיאנו וברגע שהיא תיפתח בידי המורה הם יתבקשו לנגן בפורטה. – 10 דק' - סיום.

6. שימוש באביזרים (נספחים 1 - 3)

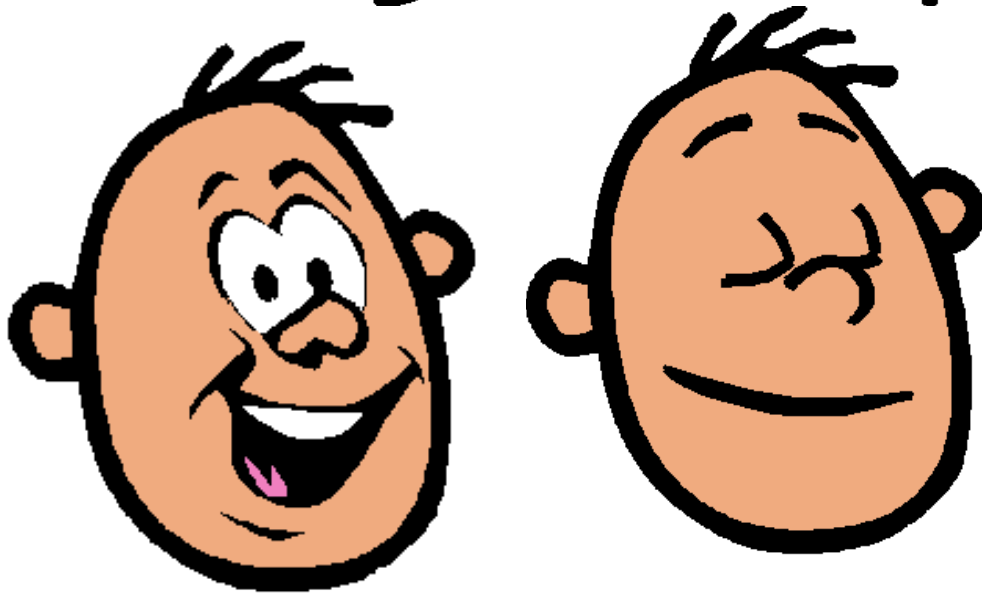
- תמונות של פרצופים גדולים וצבעוניים עם שמות המיתרים הפתוחים.
- שלטי מיתרים פתוחים על החמשה בתוך ריבועים המסומנים על הרצפה. (ע"י וואשיטייפ)
- חוברת "צליל וקשת" לצילו הנתמכת באתר "קהילה מנגנת".
- מטפחת.

7. אתגרים צפויים

- קושי בנגינת תיבה של 4 רבעים – ועל כן כולם יקישו 4 רבעים על גוף הצ'לו.
- אחיזת קשת שגויה – ועל כן המורה עוברת בין התלמידים ומתקנת ידיים כל הזמן.
- מעבר לא מדויק של הקשת בין מיתרים - ועל כן המורה מדייקת את ההנחיות לגבי "קומות המרפק" וההסתכלות על הקשת.
- קושי בנגינה עם הקשת על מיתרים סול ודו – ועל כן תנתן תשומת לב ומיקוד לנושא המשקל הרב על מיתרים אלו וסיבוב עדין של הצ'לו כדי ליצור זווית נוחה לנגינה.

קטוח עצוב

נינוח מאושר

נספח 2 – כרטיסיות של שמות המיתרים הפתוחים לפרצופים הצבעוניים :

דו

סול

רה

לה

נספח 3 – כרטיסיות/שלטי צלילי המיתרים הפתוחים על החמשה :

